

==besprekingen==

VOGELCONCENTRATIES IN GRONINGEN

Atlas van vogelconcentraties en
lokale vliegbewegingen in de provincie
Groningen

Henk Meeuwsen en Kees van Scharenburg
(Provinciale Planologische Dienst,
afdeling Landinrichting)

Veel Gors-lezers hebben dit rapport al in hun bezit, hetzij omdat ze aan de totstandkoming ervan hebben meegewerkt, dan wel omdat ze op een recente Avifauna-avond een exemplaar hebben aangeschaft. Het belang van het rapport voor de Groningse ornithologie is echter zodanig, dat het hier niet onbesproken kan blijven.

Aanleiding voor het onderzoek dat aan het rapport ten grondslag ligt, was de toename van het aantal 'hoge obstakels', zoals windmolens en hoogspanningsleidingen. Doel was het in kaart brengen van de 'dagelijkse vogeltrek'. De term dient begrepen te worden als tegenstelling tot 'seizoentrek', dat is de trek tussen broed- en wintergebieden. Dagelijkse trek speelt zich af op lokaal niveau. In het verslag wordt eronder verstaan:

- de trek van en naar slaapplekken
- de trek van en naar hoogwatervluchtplaatsen
- de trek tussen broedplaatsen en foerageergebieden (bij kolonievogels).

Niet alle soorten worden besproken, er is een keuze gemaakt voor:

- 'risicosoorten', soorten die de meeste kans lopen op aanvaringen met hoge obstakels
- soorten waarvoor de provincie belangrijk is (aan de hand van de 1%-norm)
- sociaal levende soorten
- soorten waarvoor waarschijnlijk relatief veel informatie beschikbaar zou zijn.

Dat leidde tot het volgende rijtje:

aalscholver	blauwe kiekendief
lepelaar	steltlopers
blauwe reiger	ransuil
zwanen	houtduif
ganzen	meeuwen
eenden	sterns
meerkoet	kraaien
fuut	spreeuw

De gegevens werden, behalve uit literatuur- en archiefonderzoek, vooral verkregen door het raadplegen van vogelaars. Henk Meeuwsen, als dienstweigeraar door de PPD aangehouden voor de uitvoering van het onderzoek, is daarvoor bij veel mensen, waaronder verscheidene Avifauna-leden, op bezoek geweest. Veel kennis bleek niet gedocumenteerd te zijn, maar uitsluitend opgeslagen 'in de hersenen van vogelaars'.

Het belang van het rapport is daarin gelegen, dat het een overzicht biedt van de stand van zaken, voor wat betreft de op dit moment aanwezige kennis, maar vooral ook voor wat betreft het ontbreken van die kennis. De lacunes worden duidelijk aangegeven; ze zijn aanzienlijk. In de eerste plaats blijkt er erg weinig over vliegbewegingen bekend te zijn, vandaar dat het rapport uiteindelijk vooral over vogelconcentraties gaat. Verder is de kennis erg ongelijk verdeeld, zowel over de soorten als over de regio's. Opvallende witte vlekken op de kaart zijn het Hogeland, het Marnegebied en delen van Middag-Humsterland. Het rapport kan dus gelezen worden als een aansporing tot verder onderzoek. Het rapport begint met een uitvoerige en duidelijke beschrijving en verantwoording van de werkwijze. Tamelijk omstandig wordt ingegaan op de beperkingen van het materiaal, vooral met de bedoeling om beleidsmakers tot voorzichtigheid te manen bij het gebruik ervan. Het grootste deel wordt ingenomen door de soortbesprekingen, vergezeld van kaarten en voorafgegaan door een leeswijzer. De teksten zijn volgens een vast

stramien opgebouwd. Na een gedeelte met algemene informatie worden achtereenvolgens de functies broeden, foerageren, slapen, overtijnen en vliegen behandeld. De uitvouwbare kaarten (iets kleiner dan A3, het rapport zelf heeft A4-formaat) hebben eveneens een uniforme opbouw: verschillende rode symbolen voor slapen, overtijnen, verzamelen en broeden, waarbij verschillende symboolgroottes aantalsklassen aanduiden; groene vlakken voor de foeraargebieden, met verschillende tinten groen als aanduiding voor de aantallen; verschillende arceringen om aan te geven van welke gebieden veel/redelijk veel/weinig informatie voorhanden is; pijlen om vliegbewegingen en relaties tussen gebieden aan te geven. Soms zijn in beschrijvingen en/of kaarten soorten samen genomen, o.a. kleine en wilde zwaan, meeuwen, kraaiachtigen. Enkele eenden en steltlopers waarover relatief weinig bekend is worden aan het eind kort besproken, zonder kaart. Achterin tenslotte vinden we een handige toponiemenkaart.

Het geheel beslaat 133 pagina's en ziet er zeer uitnodigend uit: fraaie vormgeving, prettige, overzichtelijke indeling en lay-out, en vooral prachtige kaarten.

Het rapport is te verkrijgen door f. 12,50 over te maken op giro nr 2015418 van de penningmeester van Avifauna Groningen, onder vermelding van 'rapport vogelconcentraties' (in de winkel kost het f. 15,-). U kunt het ook afhalen op één van de Avifauna-avonden.

(HvdB)